

Lukáš 11,1-4

Otče ...

1. Pane nauč nás modlit se

Ježíšovy modlitby k Bohu Otci musely být inspirativní a oslovující. Učedníci vídali Pána Ježíše, jak se modlí a cítili v tom jistě tu jeho důvěrnost a bytostné napojení na Otce. Inspirovalo je to natolik, že Ježíše žádají: „*Pane nauč nás modlit se*“ (v 1). Připomínají, že i Ježíšův předchůdce, Jan Křtitel, učil své následovníky se modlit. Ale jde modlitba vůbec naučit? Jistě je možné, a Pán Ježíš to sám činil, o modlitbě vyučovat, dávat osobní příklad, radit, jak se modlit. Ale naučit se skutečně modlit musí každý sám. Jak? Právě tím, že se modlí. Ani Ježíš vlastně nenaučil své učedníky modlitbě, ale dal jim podněty – svůj osobní příklad, a také příklad toho, zač a jak se modlit. Ale modlitba je věcí bytostně osobního vztahu mezi každým člověkem a Bohem. V tom musí růst a objevovat to každý sám za sebe. Modlitba Páně je tedy jakousi „vzorovou modlitbou“ danou nám od Pána Ježíše k tomu, abychom se jí inspirovali a hledali v ní, zač a jak se můžeme modlit i my. A nejde tu jen o „odříkávání“ Modlitby Páně. Mnohem více jde o to nechat se inspirovat a tvořivě svůj modlitební život rozvíjet v duchu této Ježíšovy modlitby.

K obsahu modlitby Páně můžeme říci stručně to, že zde nacházíme inspiraci, zač se modlit. MP obsahuje dvě části. První část je zaměřena na slávu Boží – prosby za posvěcení Božího jména, za příchod jeho království a za naplnění jeho vůle jako v nebi, tak i na zemi. A ve druhé části zaznívají prosby za hmotné i duchovní potřeby člověka. Za vezdejší, každodenní chléb (potřeby tělesného života), ale také prosby za odpuštění a posílení v pokušení a ochraně před zlem. I to řazení modliteb nám něco napovídá. Třeba to, že nemáme zapomínat na vyvyšování Boží slávy. Možná ještě dříve, než začneme prosit za věci své a svého života.

2. Otče

Jistě jste si povšimli, že Lukášova verze MP je o něco kratší než ta, jakou používáme my. Naše MP vychází z delší verze Matoušova evangelia. U Lk chybí rozvinutí Otče ... náš, který jsi v nebesích. Pak také prosba „Bud' vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi“ a nakonec prosba „ale zbav nás od zlého“. Patrně kolovalo více tradic MP, z nichž evangelisté zachytili 2 – kratší a delší.

U Lukáše tedy nacházíme oslovení Boha prostým *Otče*. Boha můžeme a máme oslovit. A Pán Ježíš nám ukazuje, jak možná nejvýstižněji můžeme Boha nazvat, Otče. „Pán Ježíš nás má k tomu, abychom Boha oslovovali jako Otce. Celá naše modlitba a náš život stojí pod tímto předznamenáním a ujištěním: Pro Krista je Bůh náš milosrdný Otec; a my jsme v Kristu Boží milované děti.“¹ Tím je skutečně předznamenána celá MP a tímto oslovením je také dán celkový duch této modlitby. Smíme k Bohu přicházet jako ke svému Otci.

Nebyl to úplně obvyklý způsob, jak Židé oslovovali Hospodina. Ve SZ je jen několik málo míst, kde je Bůh nazván Otcem. Ale Ježíš právě toto oslovení používal velice často. Byl to tedy on, kdo nám ve vsí plnosti zjevil Boha jako Otce. Jistě na prvním místě jako Otce samého Ježíše. Ježíš byl skutečně v jedinečném vztahu k Bohu. On je jednorozený Syn Boží. Ježíš je jedinečným Synem Božím, jak naznačují i slova z J 1,18: „*Boha nikdy nikdo neviděl; jednorozený Syn, který je v náruči (lůně) Otcově, nám o něm řekl*“ (J 1,18). Ale právě tento jednorozený Syn Boží přišel právě proto, aby i z nás učinil syny a dcery Boží. Ano v jistém obecném slova smyslu jsou všichni lidé Božími dětmi, protože všechny nás svěřil Bůh. Ale pro hřích jsme se stali Božími odpůrci a nepřáteli. Odcizili jsme se Bohu a Božímu životu. Ježíš ale přišel, aby nám nově a plně zjevil Boha jako našeho Otce. Božími dětmi se v tom plném slova smyslu stáváme díky oběti Pána Ježíše, díky smíření Boha s člověkem. Ježíš obnovil a přivedl k ještě větší plnosti naše synovství a dcerství.

Z oslovení Otec můžeme cítit to naprosté přijetí Bohem. Bůh nad námi nezlomil hůl, Bůh na nás nezanevřel. Neodvrhl hříšníka od své tváře, ale skrze svého Syna činí dětmi Božími i nás, hříšné a vzdálené. A možná proto ve SZ nenacházíme příliš míst, kde je Bůh nazván Otcem, protože to plné zjevení Božího přijetí a smíření k nám přišlo teprve v Kristu. V Kristu můžeme mít přístup k Bohu v docela nové svobodě, než jakou skýtala bohoslužba starého Izraele, která obsahovala mnohá omezení. Ale v listu Žd můžeme číst: „*Přístupme tedy směle k trůnu milosti, abychom došli milosrdenství a našli milost a pomoc v pravý čas*“ (Žd 4,16). Boží trůn se nám díky Pánu Ježíši stal „trůnem“ milost, ke kterému můžeme přicházet kdykoliv, směle a s důvěrou. Nebo čteme také: „*Protože Ježíš obětoval svou krev, smíme se, bratří, odvážit vejít do svatyně cestou novou a živou, kterou nám otevřel zrušením opony - to jest obětováním svého těla*“ (Žd 10,19-20). Boží svatyně (místo přebývání Boží slávy) byla obyčejným

¹) z materiálů ke 40 dnům s Bibli

Izraelitům nepřístupná. Dokonce tam nesměli vstoupit ani kněží. Jen jednou v roce velekněz, který tam vykonával smířčí obřady za sebe i za celý Izrael. Ale díky krvi Pána Ježíše smíme přijít „do svatyně“, do Boží přítomnosti cestou novou a živou. Ježíš ji otevřel obětováním svého těla.

To všechno stojí za tím, že smíme nazývat a oslovovat a vnímat Boha jako svého Otce. Bez oběti Pána Ježíše by nám tento vztah k Bohu zůstal uzavřen.

Za oslovením Otce můžeme také slyšet to, co to vlastně slovo *otec* znamená. Se svými pozemskými otci máme jistě různé zkušenosti, pozitivní i negativní. Tyto zkušenosti se často promítají i do našeho pojetí Boha jako Otce. Někdy si můžeme promítat zážitky s pozemskými otci do obrazu Boha Otce. Některým může bránit používat toto oslovení to, že zažil kruté zacházení od svého pozemského otce. A nějak mu toto oslovení Boha proto nejde přes rty. Obtížně se mu vnímá Bůh jako Otec. A přece bylo pro Ježíše důležité, že nám právě takto Boha představil. Zkušenosti s pozemskými otci jsou různé. Někteří otcové jsou úžasní, jiní žalostně selhávají. Ale žádný není dokonalý.

V Bohu jako Otci můžeme ovšem nalézt tu pravou a plnou tvář otcovství. „Boha jakožto Otce líčí evangelium coby milosrdného a dobrotivého, pečujícího a štědrého Pána světa, zejména Ježíšových žáků.“²

3. ...náš

Jak jsme si řekli, Lukášova verze MP neobsahuje to, co za oslovením Otce následuje – náš, který jsi v nebesích. Ale můžeme to zde přece také zmínit.

To oslovení „náš“ (Otče *náš*), nám také něco připomíná. Totiž, že Bůh není jen naším „soukromým vlastnictvím“. V MP nás Ježíš učí při modlitbě nehledět jen na svůj soukromý vztah s Bohem a na své soukromé potřeby, ale také myslet na společenství, ve kterém žijeme svůj život a svou víru. Bůh není jen Otcem *mým*, ale je také Otcem *naším*. Jistě se tím nebrání přicházet k Bohu sám za sebe a se svými osobními potřebami a díky, ale přece jen nás to stále vyvádí z pouze nás samých k vědomí společenství, do něhož jsem zasazen. Možná i v tom duchu, že to, zač se modlím a zač prosím u sebe, bych měl přát a vyprošovat i druhým.

Oslovení Otče *náš* vyvádí tedy náš poměr k Bohu ze sebestředného zaměření. „V Kristu jsme si navzájem bratry a sestrami.“³

4. ...který jsi v nebesích

A Mt přidává ještě připomenutí, k jakému Bohu se modlíme, je to Otec, *který je v nebesích*. To nám může být připomínku toho, že jakkoli je díky Pánu Ježíši náš přístup k Bohu důvěrný a bezprostřední, nesmí sklouznout k tomu, že bychom ctili Boha méně vážně či s menší úctou. Bůh, i když je naším blízkým Otcem, je pořád Bohem mocným a svatým, před kterým se skláníme. V knize Kazatel k tomu čteme: „*Ústa spěšně neotvírej, neukvapuj se v srdci, když máš pronést slovo před Bohem; vždyť Bůh je v nebi a ty na zemi, tak ať jsou nemnohá tvá slova*“ (Kaz 5,1). Obojí je třeba, aby se pevně usadilo v našem srdci. To, že Bůh je svatý a že k němu máme přicházet s úctou. A zároveň to, že tento svatý a mocný Bůh je nám také milujícím a milosrdným Otcem. Bázeň a úcta se zde nevyklučují, ba právě naopak, bytostně se propojují s intimitou, blízkostí, láskou a milosrdenstvím Boha jakožto Otce.

Připomínka Otce v nebesích má v sobě ale ještě jeden rozměr. Není to jen připomínka vznešenosti Boží, ke které máme úctu. Ale je to také povzbuzení pro modlitbu. Nemodlíme se k nějakému bůžku, němé modle, ale k Bohu, který je v nebesích. Modlíme se k Bohu, který má moc nad celým světem, nad celým stvořením. Nebesy se nemíní až tak obloha, jako spíše místo Boží slávy a přebývání, které není dohledatelné na mapě hvězdné oblohy. Nebe je jiná dimenze, kterou nevidíme a nenajdeme teleskopy. Je mimo viditelný vesmír. Bůh je větší než celý z našeho pohledu nekonečný vesmír. „Nebesa“ jej obsáhnout nemohou.

Modlíme se k Bohu, který je v nebi. To je povzbuzením, že se modlíme k Bohu Všemohoucímu. Ve Zj je Bůh nazván Všemohoucí a je tam použito řec. slova Pantokrator (dosl. Vševládny, ten, který vládne nade vším). I to nám připomíná za změna o Otci v nebesích.

Můžeme se modlit k Bohu, protože je to milující Otec, který o nás stojí a v Kristu pro nás svedl boj o naši spásu. Pavel povzbuzoval římské věřící: „*On neušetřil svého vlastního Syna, ale za nás za všechny jej vydal; jak by nám spolu s ním nedaroval všechno?*“ (Ř 8,32).

A můžeme se modlit k Bohu, protože je to Vševládce, Bůh vyvýšený nad nebesa, který má moc, jak píše Pavel Efezským: „*Tomu pak, který působením své moci mezi námi může učinit neskonalé víc, než zač prosíme a co*

²) tamtéž

³) tamtéž

si dovedeme představit, jemu samému buď sláva v církvi a v Kristu Ježíši po všechna pokolení na věky věků! Amen. “
(Ef 20-21).

BH Středa 24.2.2021 Sbor CB P3 M. Žemlička